

ITEM No. 10526/53

HUNGARY

INDUSTRY /1704e/

M.J.
20 Oct
VII-934/b

Conditions In The LISZKÓVÖLGY

Factory.

SOURCE TRIESTE:

A 35 -year- old skilled worker
who escaped from Hungary through Yugoslavia.

SOURCE TRIESTE:

in August 1952.

DATE OF OBSERVATION:

June 1952.

SUMMARY:

Sanitary conditions and lodgings*.
Daily work at the ammunition factory in LISZKÓVÖLGY.

EVALUATION COMMENT:

This report contains rather
sketchy information on the living conditions of workers
employed in subject factory. The reported security measures
are in agreement with those in other such factories.

Subsource gives a very unfavorable
picture of the food situation in the factory's canteen;
however, his statements may be subjective in many respects,
since, according to general practice in important industrial
plants like the reported one, the management takes special
care to provide better food for the workers and employees.

x x x.

Egyemeletes munkáslakások várták
az összetoborzott munkaerőket, köztük forrást is. A szobákban
négyen aludtak. Butorzata kályha és ágy, villany, asztal nem
volt benne. Ezek a lakások a Tarna patak partján épültek.

A lakásért havonta 20 forintot kel-
lett fizetniük, fejenként. Mikor a vízvezetéki berendezés
felépült, valami hiba történt a beépítésben, mert a munkások
kolerabacilust találtak a vízben. Megjegyzendő, hogy vala-
mikor mocsaras volt ez a terület. Vizsgálatot indítottak, a-
mely megállapította, hogy nem a talaj fertőzte meg a vizet,
/more/

1.

hanem az árnyékszék gyűjtőmedencéjében csőrepedés volt és onna szivárgott át a piszok. Volt aki ennek következtében megbetegedett, erős gyomorgörcsöt kapott és kórházba került.

A munkáslakások közelében felállítottak egy Közért üzletet is. Télviz idején lehetett fűteni és főzni is. Forrás egyszer a főzésnél vette észre, hogy a főzősóban üvegpor van. Ekkor felolvasztotta a sőt és így használta.

Reggelit és vacsorát mindenkinek magának kellett kiállítania. Ebédet benn a gyárban kaptak, egységes konyha volt. A kenyeret már nekik kellett beszerezniük. Egyik vezetőségi ember, VAS József szeruett be olyankor három mázsa krumplit és almát is. Jutott volna másfélkiló mindenkinek fejenként, ha rendesen elosztották volna, de itt is a kommunistákat részesítették előnyben. Mikor este mentek haza PESTRE, a forrás, mivel nem volt kommunista, könnyen utazott. Azok meg cipekedtek. Mikor pedig kérte a vezetőségét, adjanak neki néhány kilót nagyszámu családjá javára, azt mondták neki: nincs. A munkásoknak csak 5 %-a volt pártonkívüli.

Reggel 6-tól a gyár teherautói kimentek a környékbeli falvakba és onnan hordták az üzembe a munkásokat. A gyárban két különböző kapun igazoltatták őket az államvédelmi portások. Az ellenőrzési osztályhoz tartozó ÁVH-s agensek végzik ezt a munkát. Utána átmennek a második kapun, hova csak a munkások mehetnek be, a tisztviselők nem. A munkahelyen van öltöző, ott átöltözhetnek. Tuss, fürdőkád nincs, a WC. többnyire eldugulva. Emiatt a munkások inkább az erőre mennek ki efféle dolgok elintézésére. Minden emeleten volt ugyan két WC, de a fenti okokból többnyire használhatatlan állapotban. A gyárigazgatóság 200 forintot tűzött ki a gyárban annak a munkásnak, aki vállalkozik az eldugult WC-k kitakarítására, de nem jelentkezett senki. Erre a hírforrás családjára való tekintettel, agára vállalta ezt a feladatot. Mikor készen volt vele, szédült, a pénzt ki is fizették.

Félnyolokor mindenki elfoglalta munkahelyét. A későnjövők neve a szegységi táblára került. Ha többször előfordult késés, akkor az illető munkás fizetési százaléka gengébb lett.

Az ebédet jegyre adták ki, mindenki kap hat napra szóló jegyfuzetet /blokk/. Ebből egy darabot leadott és erre kapta meg az ebédet: káposzta, bab, vagy borsólevest. Ezért kellett fizetni személyenként körülbelül 15 forintot hetenként. Kenyeret ugy kellett vinni hozzá. Ebéd után az erre kiszabott félóra leteltével, a munkás köteles

ITEM No. 10526/53

1.

visszatérni a munkaterembe, mindenki elfoglalja a helyét. Itt este 5-ig dolgoznak. A gyárból való kimenetelnél az ott lévő ellenőrök a bejáratnál átkutatják a kimenő munkások ruháját is.

A kapunál a teherautók 30 embert felvesznek, aki nem fér el első ízben, meg kell várnia az autó visszaérkezését. Emiatt gyakran verekedésre is sor kerül a munkások közt, mert mindenki igyekszik haza mielőbb.

End.